

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/o-projekcie/90280,Szlaki-Nadziei-Odyseja-Wolnosci.html>
2023-06-09, 19:02

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”

W związku z 80. rocznicą rozpoczęcia wędrówki armii gen. Andersa ewakuowanej z ZSRS Instytut Pamięci Narodowej przygotował międzynarodowy projekt edukacyjno-memoratywny pt. „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, który ma na celu upamiętnić wysiłek zbrojny Polskich Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej oraz losy ludności cywilnej ewakuowanej z ZSRS wraz z armią gen. Andersa.

Podczas II wojny światowej polscy żołnierze walczyli na wszystkich jej frontach w obronie godności i wolności oraz w imię solidarności z innymi zniewolonymi narodami. Chcemy przypomnieć bohaterskie czyny naszych lotników w Bitwie o Anglię, zapomnianych polskich żołnierzy spod Tobruku, Narwiku czy Monte Cassino.

Projekt planowany jest na lata 2022–2025, obejmie swym zasięgiem ponad 50 państw na całym świecie i jest przykładem polityki historycznej skierowanej do trudnego, wymagającego odbiorcy. Odbiorcy, który nie wie nic, albo niewiele o historii Polski. Często też posiada jej bardzo przekłamany, zdeformowany przez różne środki przekazu, obraz.

Przez tytułowe „szlaki nadziei” należy rozumieć zbiorowe peregrynacje obywateli polskich w latach II wojny światowej – o charakterze zarówno wojskowym, jak i cywilnym – którym przyświecała myśl o przywróceniu wolności Polsce i światu zniewolonym przez III Rzeszę i jej sojuszników, związane z działalnością legalnych władz Rzeczypospolitej.

Szlaki wojskowe:

- I. „Andersowski” [1941-1945/7]
  1. 1. Polskie Siły Zbrojne w ZSRS [1941-1942]
  2. 2. Armia Polska na Wschodzie [1942-1944]
  3. 3. II Korpus Polski [1943-1945/7]
- II. „Karpaczyków” [„Afrykański”] Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich [1941-1942]
- III. Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich [„Norweski”] [1940]
- IV. „Francuski” [1940]
- V. 1 Dywizji Pancerniej generała Maczka [1944-1945/7]
- VI. 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej [„Arnhem”] [1944]
- VII. Polskiej Marynarki Wojennej i Handlowej
- VIII. Polskich Sił Powietrznych
- IX. „Cichociemnych”
- X. Polskiego wywiadu

Szlaki cywilne i mieszane:

przerwane przez internowanie np. przez Węgry, Rumunię,
relokacje, Afryka, Nowa Zelandia
emigracyjne już po 1945 r. , USA, Kanada i inne
szlak władz polskich, tj. rządu RP na uchodźstwie.

Pretekstem do opowiedzenia o polskiej historii w tak wielu krajach świata będzie wystawa składająca się z dwóch części: ogólnej, opowiadającej odyseję Polaków podczas II wojny światowej, oraz części lokalnej. Syntetyczna forma wystawy i zdjęcia koloryzowane w konsultacji z historykami mają zachęcić do zapoznania się z naszą historią. W każdym państwie, czy nawet konkretnej miejscowości powstanie inna wystawa lokalna dedykowana miejscowej społeczności i przedstawiająca polskich lokalnych bohaterów. Do dziś ludność Belgii czy Holandii pamięta żołnierzy 1 Dywizji Pancерnej. W trakcie walk o Ypres gen. Stanisław Maczek wydał rozkaz zakazujący prowadzenia ognia artyleryjskiego w czasie walk o miasta, dzięki któremu cywilna ludność Belgii i Holandii nie traciła życia i dobytku. Takich lokalnych historii jest dużo więcej.

W 2025 roku będziemy obchodzić 80. rocznicę zakończenia II wojny światowej, a w listopadzie 100. rocznicę powstania Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie. Na tablicach kolumn Pałacu Saskiego znajdują się wszystkie miejsca, o których opowiemy w projekcie. To także dobry moment na jego podsumowanie. Finałowa prezentacja wystawy zbierająca wszystkie części lokalne zaprezentowana zostanie w wybranych miejscach w 2025 r. Multimedialna forma wystawy (w ponad 30 wersjach językowych) będzie dostępna przez lata jako efekt naszej wieloletniej pracy. Całemu projektowi będzie towarzyszyć szeroka kampania informacyjna w mediach polskich i zagranicznych.

Wystawa to jednak nie wszystko, to tylko początek. W ramach projektu zostanie wydana seria nowych publikacji, materiałów edukacyjnych w różnych wersjach językowych. Zaplanowano również szereg koncertów, konkursów, spotkań i konferencji naukowych.

Ważną część projektu stanowi odnowienie zapomnianych miejsc pamięci zlokalizowanych w różnych częściach świata od Azji, Bliskiego Wschodu, Europy, Afryki aż po obie Ameryki. Przewidujemy utworzenie nowych upamiętnień we współpracy z lokalnymi władzami. Wraz z lokalną społecznością, ambasadami oraz Polonią będziemy pozyskiwać stopniowo nowe fotografie, źródła, dokumenty dotyczące żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych i ludności cywilnej, którą udało się ewakuować z ZSRS w 1942 r.

Projekt wpisuje się w dobrą, świadomą i zaplanowaną politykę historyczną państwa. Jest odpowiedzią na negatywną narrację polskiej historii stosowaną często przez wiele środowisk i środków przekazu w Polsce i za granicą. Bazuje na faktach i niezaprzeczalnej roli Polskich Sił Zbrojnych w walce z nazizmem podczas II wojny światowej.

Zapraszamy do obejrzenia krótkiego spoptu informującego o projekcie:

